

Atvrde i dvorci

Čakovec - Jastrebarsko - Karlovac
Koprivnica - Krapina - Samobor - Sisak
Varaždin - Velika Gorica - Zagreb

Impresum

Izdavač:
Turistička zajednica Grada Koprivnice

Glavni i odgovorni urednik:
Renato Labazan

Urednik i grafički dizajn:
Siniša Cikač

Uvodni tekst:
Renato Labazan

Ostali tekstovi i slike:
Iz arhiva Turističkih zajednica gradova

Lektura:
Iva Svirčić

Autor naslovne fotografije:
Ranko Šuvar / Cropix

Tisak:
Bogadigrafika, Koprivnica

Sadržaj

- 4** ČAKOVEC
- 6** JASTREBARSKO
- 8** KARLOVAC
- 10** KOPRIVNICA
- 12** KRAPINA
- 14** SAMOBOR
- 16** SISAK
- 18** VARAŽDIN
- 20** VELIKA GORICA
- 22** ZAGREB

UTVRDE I DVORCI SJEVERNE HRVATSKE

Povijest kontinentalne Hrvatske, a naročito zanimljivo kasno srednjovjekovlje izuzetno je slabo turistički eksploatirano.

Kraj 15. st., a naročito 16. st. razdoblje je otkrivanja Novih svjetova i napretka Zapadne Europe. Prostor današnje Hrvatske u to vrijeme trpi najveće pogrome jer je Tursko carstvo u svojoj najvećoj snazi i ekspanziji, a jedan od njihovih glavnih ciljeva je Beč do kojeg pokušavaju velikim prodorima doći preko Ugarske i sjeverne Hrvatske. Gradovi istočne Hrvatske padaju jedan za drugim pred naletom strašne sile, a preživjelo stanovništvo bježi na zapad, na prostor tzv. Predziđa kršćanstva ili još dalje u Habsburške zemlje.

Prostor tzv. „Predziđa kršćanstva“ protezao se od Jadrana pa gotovo do Ukrajine, a važan dio tog dugač-

kog pojasa bila je i sjeverna Hrvatska. Najvažnije strateške točke u toj obrani bili su zasigurno gradovi-utvrde te dvorci-utvrde razasuti širom tog pojasa. I dok su zapadni Europljani gradili ljetnikovce, crkve i profane objekte, Hrvati su morali graditi fortifikacije tj. utvrđene dvorce i gradove koji su najbrojniji bili upravo u sjevernoj Hrvatskoj. Pozicije i raster tih palisada, zidova ili opkopa bili su temelj u razvoju i širenju gotovo svih gradova ovog dijela Hrvatske, a njihovi dijelovi u nekim od njih sačuvani su do danas i predstavljaju gotovo u pravilu najstarije, a time i najvrjednije građevine tih gradova. Upravo kao takve zasigurno pobuđuju posjetiteljev interes, maštu i znatiželju za davno izgubljenim mističnim vremenima.

Gradovi i utvrde koje ćemo u ovoj brošuri marketinški približiti većinom su brd-

skog tipa (npr. Gradec, Kapitol, Medvedgrad, Samobor, Krapina itd.), a nešto manje ih je tzv. tipa „Wasserburg“ tj. gradova ili utvrda smještenih u močvarnom terenu okruženom vodom (npr. Koprivnica, Varaždin, Karlovac itd.).

Ana pojedinim lokacijama organiziraju se povijesne manifestacije živih slika iz prošlosti kao što je to slučaj u Dubovcu, Samoboru, Velikom Taboru, Đurđevcu, a najveća povijesna manifestacija ovog dijela Europe odvija se na koprivničkoj renesansnoj fortifikaciji.

Ovaj brošuri cilj je prikazati samo veće gradove te najznačajnije utvrde u njihovoj blizini kako bismo prezentirali mogućnost posjete tim gradovima, pojedincima, a naročito grupama kojima je ovaj vid kulturnog turizma privlačan.

ČAKOVEC

Gotovo u samom središtu Međimurja nalazi se grad Čakovec. Još su Rimljani u ovaj prostor smjestili svoje odmorište Aquamu. U 13. stoljeću anali bilježe drveni "Čakov toranj" kao preteču današnjeg grada i njegova imena. Zrinski i drugi gospodari u 16. i 17. stoljeću dižu ga u neosvojivu i raskošnu utvrdu uz koju kasnije niče slobodan kraljevski grad. U zelenom okrilju perivoja Zrinski, uređenog 1901. godine koji je podsjetnik na giardino vrtove obitelji Zrinski, do danas je očuvano ovo povijesno srce oko kojeg je izrastao grad po mjeri čovjeka. Vrhunske komunikacije, najmodernija infrastruktura, lijepa hortikultura, gospodarska propulzivnost, dinamični kulturni i sportski život, sve su to razlozi za ugodan život dvadesetak tisuća žitelja.

ZANIMLJIVOSTI

Oko cijelog sklopa Starog grada nalazi se prostrani park koji nosi ime Perivoj Zrinski. 2011. godine proglašen je najuređenijim parkom kontinentalne Hrvatske. Turistima se uz povijesnu jezgru nudi odlična gastronomska ponuda, sportske i izletničke aktivnosti, bogat noćni život te atraktivna događanja tijekom cijele godine. Prepoznato je to i s mnogih strana pa je Čakovec 2008., 2009. i 2010. godine proglašen najuređenijim gradom kontinentalne Hrvatske u HTZ- ovoj akciji "Zeleni cvijet".

INFO

Turistička zajednica grada Čakovca

Kralja Tomislava 1

Tel: 040/313-319

Fax: 040/310-991

E-mail: tzg-cakovca@ck.t-com.hr

Web: www.tourism-cakovec.hr

Stari grad Zrinski

Čakovečki grad izrijekom prvi se put spominje 1334. godine. Smatra se da je nastao na mjestu na kojem se u 13. st. spominje drvena utvrda grofa Dimitrija Čaka. 1350. godine gospodarom Međimurja postaje Stjepan Lacković Čakovečki. Godine 1546. Međimurje dolazi u posjed grofova Zrinskih koji su bili hrvatski banov i vojskovođe, političari, diplomati, istaknuti pjesnici, pisci, graditelji, poznavatelji znanosti i umjetnosti, kolekcionari, a Nikola Zrinski Sigetski i Nikola Zrinski Čakovečki europski poznate osobe. Kako je Čakovec bio sjelo njihove mnogobrojne obitelji, u Čakovcu su započeli graditeljski radovi koji su utvrđeni kastrum bivših vlasnika obitelji Ernušt pretvorili u modernu renesansnu utvrdu te mjesto ugodno za stanovanje obitelji grofova Zrinskih. Nakon potresa 1738. godine češki grofovi Althan temeljito su obnovili palaču i utvrdu. Nova monumentalna barokna dvokatna palača s unutarnjim dvorištem svoj je izgled zadržala do danas. Obitelj grofova Feštetića od Tolne bila je posljednji feudalni gospodar čakovečkog vlastelinstva koja je gospodarila Međimurjem do 1923. godine te dio palače Starog grada koristila kao tvornicu šećera. Tijekom Drugog svjetskog rata bombardirano je sjeverno krilo palače, a od 1945. do 1948. godine obnavljaju se posljedice ratnog razaranja. Otvaranjem muzeja 1954. godine u utvrdi Starog grada i kasnijim širenjem na prostore palače, Muzej Međimurja postaje vlasnik Starog grada i preuzima brigu o obnovi koja traje do danas.

JASTREBARSKO

Grad Jastrebarsko, često popularno zvan i Jaska, smjestio se tridesetak kilometara jugozapadno od Zagreba, na padinama Plešivice. Nalazi se u Zagrebačkoj županiji. U gradu Jastrebarskom, s pripadajućim naseljima, živi preko 17.000 stanovnika. Prvi se puta Jastrebarsko spominje 1249. godine., kada se u ispravama Podgorske županije navodi kao središte suda i trgovine. Već 1257. godine dobiva povlastice od kralja Bele IV. i status slobodnog kraljevskog trgovišta.

Jastrebarsko i njegova okolica omiljeno su izletišta zbog prekrasnih krajolika, prirodnih rezervata, kulturno - povijesnih spomenika, znamenitih vina jaskanskih vinara te gurmanskih specijaliteta.

Tradicionalna turističko-gospodarska manifestacija „Jaskanske vinske svečanosti“ već gotovo dva desetljeća svake jeseni promovira vina i vinare ovoga kraja te najavljuje novu berbu.

Dvorac Oršić

U zelenom kutku pitomog slavetičkog kraja prošaranog voćnjacima, vinogradima i cvjetnim livadama, na vrhu brijega nasuprot župne crkve Sv. Antuna Pustinjaka iz 1600. godine, smješten je dvorac grofova Oršić. Stari grad spominje se 1294. godine u sklopu Podgorske županije, a nakon što je promijenio nekoliko gospodara 1468. godine dolazi u posjed grofova Oršića sve do 1869. godine kada mu vlasnik postaje Levin Rauch.

Prvotno sagrađen kao srednjovjekovni burg s gotičkom jezgrom grada s branič-kulom i palasom, u kasnijim je pregradnjama i dogradnjama od 16. - 18. st. pretvoren u prostrani dvorac. Građevne faze očituju se u gotičkim, renesansnim i baroknim elementima. Ovaj složeni kompleks od nekoliko zgrada različite namjene zatvara zajedničko unutrašnje dvorište. Nad ulazom je naznačena godina 1639. U dvorcu je sačuvana peč iz 17. stoljeća, kamin s konzolama i vrijedni portreti. Danas je dvorac u privatnom vlasništvu.

INFO

Turistička zajednica
grada Jastrebarskog

Vladka Mačeka 1,
10450 Jastrebarsko

Tel: 01 6272 940

Fax: 01 6272 940

E-mail: info@tzgj.hr

Web: www.tzgj.hr

Dvorac Erdödy

Dvorac Erdödy najstariji je sačuvani spomenik kulture u Jastrebarskom. U prvotnoj funkciji bio je to dvorac tipa „Wasserburg“, nizinska tvrđava okružena vodenim opkoplama koji su danas zasuti i ozelenjeni, ali vidljivi u obličju terena. Dvorac Erdödy svjedoči o vremenu koje obilježava spuštanje feudalaca iz srednjovjekovnih plemićkih gradova (burgova) na brjegovima i organizacija novoga načina življenja u nizinama. Prema arhivskim podacima dvorac-kaštel sagradio je ban Matija Gereb u razdoblju od 1483. do 1489. godine. Njegovom izgradnjom preseljena je uprava lipovečkoga vlastelinstva u Jastrebarsko. U prvoj polovici 16. stoljeća obitelj Erdödy dolazi u posjed jastrebarskog vlastelinstva pa tako i dvorca te ga posjeduje sve do 1922. godine. Dvorac je smješten u prekrasnom starom parku koji je spomenik parkovne arhitekture. Zgrada dvorca izvedena je kao četverokut koji je smješten na blagoj uzvisini i nekada je bio opkoljen jarcima. Krila su mu različite visine, a najviše krilo zatvara dvije impresivne zaobljene kule. Unutrašnje dvorište izvanredne akustike krasi trijem s arkadama i barokni stupovi. Ploču lijevo od ulaza ugradio je 1592. godine hrvatski ban Toma Erdödy.

Dvorac Erdödy kojem predstoji skora potpuna obnova okružen je lijepim engleskim perivojem, danas omiljenim jaskanskim šetalištem.

ZANIMLJIVOSTI

U gradskom muzeju Jastrebarskog posebno mjesto zauzima zbirka vezana uz dvorac i povijest grofova Erdödy koju između ostalog čini i mala zbirka fotografija, lovačkih predmeta i trofeja grofa Stjepana Erdödyja koji je bio strastveni lovac i pionir fotografije u jaskanskom kraju. Jastrebarsko je prvi grad u kontinentalnoj Hrvatskoj koji na svojoj internetskoj stranici ima digitalne panorame pa se osim snimaka dvorca i perivoja iz zraka možete i virtualno prošetati perivojem oko dvorca Erdödy koji je spomenik parkovne arhitekture. Najveći hrvatski pjesnik Antun Gustav Matoš napisao je o jastrebarskom kraju: „... divna dolina sa starodrevnim mlinom, šume, sela, crkve, dubrave, pa lanac modrih, bojom romantičnog zamagljenog plavog cvijeta zaprašenih planina... A oko vrata toga krasnog, šumovitog gorja s konturama počinulog, sretnog i idilskog života – đerdan od bisera prigorskih mjesta i vinorodnih starih sela... Ova magla je tamjan, a ove krasne šumske gore su oltari.“

KARLOVAC

Grad Karlovac smješten je u središnjoj Hrvatskoj, udaljen samo 56 km od glavnog grada Zagreba i svega 130 km od Rijeke. Nalazi se na raskrižju važnih cestovnih i željezničkih pravaca između panonske i primorske Hrvatske, na sutoku četiri rijeke te mu je njegov geoprometni položaj tokom povijesti uvijek bio od velikog značaja.

Karlovac je relativno mlado naselje kojem se zna točan datum nastanka – 13. srpnja 1579. godine. Podignut je u svrhu obrane od turskih osvajača, a tadašnje ime - Karlstadt - dobio je u čast svog osnivača - austrijskog nadvojvode Karla. Izgrađen je kao jedinstvena gradska jezgra u obliku šesterokrake zvijezde sa središnjim trgom i ulicama koje se sijeku pod pravim uglom. Njegova renesansna jezgra s pravilnim geometrijskim rasterom ulica i gradskih blokova te središnjim trgom vrhunac je tadašnjeg graditeljskog i fortifikacijskog umijeća.

Prvu Gradsku upravu Karlovac je dobio 1778. godine, a 1781. godine car Josip II. dao mu je Povelju slobodnog kraljevskog grada. Po obodu tvrđave je sa 19. na 20. stoljeće odlučeno podići gradske palače, urediti parkove i perivoje koji su i dan danas očuvani, te predstavljaju omiljeno okupljalište Karlovčana te svojom ljepotom očaravaju brojne karlovačke posjetitelje. Karlovac je do danas očuvan kao idealni renesansni grad i istovremeno heksagonalna bastionska tvrđava s pravokutnim rasterom ulica te je upravo takvim izgledom rijedak u Europi.

ZANIMLJIVOSTI

Stari grad je tijekom godine domaćin raznim priredbama i manifestacijama među kojima je najpopularniji godišnji Sajam vlastelinstva. Ova manifestacija održava se svake godine u drugoj polovici svibnja, a predstavlja nezaboravno i jedinstveno iskustvo vraćanja u prošlost. U tom periodu Stari grad zrači posebnim raspoloženjem. Kostimirani likovi izazivaju posjetitelje na turnire u streličarstvu, pozivaju na srednjovjekovni ples ili sudjelovanje u žonglerskim nastupima. Na različitim radionicama posjetitelji se mogu okušati u bubnjanju s bubnjarima ili pak naučiti tajne pripreme srednjovjekovnih jela te tehnike izrade vitraja, štitova i nakita u srednjovjekovnom stilu koje potom nose kao suvenir i uspomenu na nezaboravni doživljaj.

Stari grad Dubovac

Stari grad Dubovac smješten je na brijegu povrh današnjeg Karlovca te predstavlja jedan je od najljepših i najbolje sačuvanih spomenika feudalnog graditeljstva Hrvatske.

Premda je nastao mnogo ranije, prvi put se spominje tek 1339. godine u povijesnim crkvenim spisima, a od 14. st. njime gospodare različite plemićke obitelji. Posebno se ističu Frankopani u čijem je vlasništvu bio u periodu od 1442. do 1550., kada je dobio i svoj današnji izgled renesansnog kaštela s gotičkim elementima.

Stari grad Dubovac nepravilnog je tlocrta s tri okrugle i jednom četverokutnom branič-kulom u koju se, karakteristično za srednjovjekovni grad, ulazilo ljestvama kroz vrata smještena visoko iznad zemlje. Prizemlje dubovačke branič-kule nekada je korišteno i kao tamnica. Stari grad je kroz povijest promijenio brojne uloge te je prošao razne transformacije i obnove, a danas predstavlja atraktivno turističko izletište te pruža mogućnost obilaska unutrašnjosti, penjanja na vidikovac i posjeta muzejskoj izložbi u najvišoj kuli.

INFO

Turistička zajednica grada Karlovca

Ulica Petra Zrinskog 3

Tel: 0385 (0)47 615 115;

00385 (0)47 600 602

E-mail:

karlovac-touristinfo@ka.t-com.hr

Web: www.karlovac-touristinfo.hr

Stari grad Dubovac

Radno vrijeme: 01.04.-30.09.

10-22h; 01.10.-31.03. za unaprijed dogovorene posjete

KOPRIVNICA

Koprivnica je grad od 30-ak tisuća žitelja, mjesto s vrhunskim uvjetima za kvalitetno življenje. Jedan od najindustrijaliziranih gradova može se podičiti i najljepšim trgovim te parkom uz njega u Hrvatskoj. Mnogobrojne manifestacije, biciklističke staze, spomenici biciklu, muzeji, galerije, restorani i kafići, moderni bazeni, klizalište, blizina „gorica i kleti“ i šuma s jedne strane te Drave i jezera s druge, pružaju mogućnost ugodnog boravka u podravskoj metropoli.

ZANIMLJIVOSTI

Koprivnička fortifikacija nije najočuvanija, ali je u manifestacijskom smislu najiskorištenija. Naime, na ostacima koprivničke utvrde svake godine krajem kolovoza i početkom rujna odvija se najveći povijesno-turistički spektakl oživljene povijesti ovog dijela Europe, RENESANSNI FESTIVAL, s preko tisuću izvođača iz desetak zemalja Europe koji nekoliko dana i noći vjerno i atraktivno prezentiraju život kraja srednjeg vijeka tj. renesanse. Osim mnogobrojnih vitezova i šatora, nevjerojatan je broj srednjevjekovnih obrtnika, trgovaca, vlastele, kmetova, krčmara, kuhara, lopova, lakrdijaša, muzičara, zabavljača i raznih drugih neobičnih likova u fantastičnom ambijentu, koji tišuće posjetitelja „vremeplovom“ vraćaju u mistično i davno zaboravljeno vrijeme. U nizu originalnosti spomenut ćemo samo jedinstvena jela i proizvode od kopriva (grad je dobio ime po toj biljci) u kojima uživaju mnogobrojni posjetitelji Renesansnog festivala, ali i Koprivnice tijekom godine.

Koprivnički renesansni bedemi i Turska vrata

Trgovište Koprivnica već je u srednjem vijeku najvažnije naselje u Podravini, a svoj nastanak duguje lokaciji na križanju putova koji vode dolinom Drave još od Rimljana te okomitog smjera od Ugarske preko Lepavinskih vrata prema moru.

Ono što se skriva ispod građevina i javnih površina na području stare Koprivnice krije velike tajne ovog nedovoljno istraženog grada, barem što se srednjovjekovlja tiče. Nekadašnje srednjovjekovno naselje koje je dobilo ime po potoku Koprivnica, a ovaj opet po toj neobičnoj biljci, bilo je važno za ovaj dio sjeverne Hrvatske s ne baš monumentalnom utvrdom, ali kao i svako veće i značajnije naselje, trgovište ili grad imalo je posebni plemićki dvor, tzv kaštel. Prvo poznato spominjanje grada veže se uz 1272. godinu, a sam potok Koprivnica spominje se u dokumentu još 1207 g. Grad je u to vrijeme vjerojatno zaštićen opkopima te slabim drvenim palisadama kao najvjerojatnije i sam plemićki kastrum. Naročito u vrijeme i nakon 1242. provale Mongola kada se u gotovo cijeloj sjevernoj Hrvatskoj nakon dugog mirnog razdoblja pojavljuje opasnost nemilosrdnog osvajača.

Situacija se pak iz korijena mijenja početkom te naročito sredinom 16. stoljeća kad turska opasnost postaje iznimna. Tada se postojeće, većinom drvene fortifikacije ruše te se planski gradi moderna renesansna utvrda koja je trebala spriječiti pad pod tursku vlast, ali i zaštititi prostor oko i iza sebe tj., Varaždin i u konačnici Graz i Beč. Koprivnica, nekoć velebna utvrda Wasserburg, svela se danas na bastion, ruinirane bedeme uz njega, opkop te dva revelina, ali i tzv. oružanu – nekadašnja južna turska vrata.

Koprivnička bastionska renesansna protuturska utvrda bila je u vrijeme svoje gradnje jedna od najvećih i najvažnijih fortifikacija između Jadrana i sjeverne Ugarske.

Đurđevački Stari grad

Đurđevački Stari grad jedan je od najočuvanijih gradova- utvrda u Hrvatskoj. Utvrda u današnjem obliku građena je u 15. i 16. stoljeću, a poznata je po Legendi o picokima. Branitelji su prema legendi ispalili posljednjeg pijetla-picoka iz topa i otjerali Turke 1552.

INFO

**Turistička zajednica grada
Koprivnice**

Trg bana J. Jelačića 7

Tel: 048/621-433

Fax: 048/623-178

E-mail: tzg-koprivnica@kc.t-com.hr

Web: www.koprivnicatourism.com

www.renesansnifestival.hr

KRAPINA

Prvi se put spominje u pisanim dokumentima iz 1193. godine, a status slobodnog kraljevskoga grada dobiva 1347 godine. U svjetskim razmjerima Krapina je značajna kao najveće i najbogatije nalazište fosilnih ostataka neandertalaca i kamenih izrađevina starosti 130 000 godina koje je 1899. g. otkrio Dragutin Gorjanović Kramberger. Krapina je bila i jedno od središta hrvatskog narodnog preporoda, a danas je ona povijesno, kulturno, obrazovno, gospodarsko i političko središte Krapinsko-zagorske županije te zahvaljujući bogatoj kulturnoj ponudi (Glumački festival, Ljeto u Krapini, Festival duhovne glazbe, Tjedan kajkavske kulture, Zagorski likovni salon) zauzima značajno mjesto na karti Hrvatske.

Stari grad

Srednjovjekovni burg na strmoj stijeni iznad doline rijeke Krapinčice s kojim je povezana Legenda o Čehu, Lehu i Mehu i njihovoj sestri Vilini. Priča je to o tragičnoj ljubavi između rimskog vojskovođe i Viline koju su braća zbog izdaje kaznili i zazidali u zidine Staroga grada, a Rimljani su braću protjerali na sjever gdje su osnovali slovenske zemlje Češku, Poljsku i Rusiju. Kroz povijest ova je utvrda često mijenjala vlasnike, bilo da se radi o kupnji, ženidbi ili darivanju. U njoj su stolovali kneževi Celjski, obitelj Keglević, obitelj Drašković, a posljednji gospodari utvrde bile su obitelji Lichtenberg i Ottenfels. Za vrijeme najtežih turskih navala na Hrvatsku (kraj 16., početak 17. st.) ovdje je održano pet zasjedanja Hrvatskog sabora.

ZANIMLJIVOSTI

U blizini dvorca, u naselju Šenjugovo, svoje djetinjstvo i mladost provela je književnica Marija Jurić Zagorka, budući da joj je otac bio upravitelj barunskog imanja. U blizini se nalazila i drvena kurija Puhakovec u kojoj je umro Ivan pl. Kukuljević Sakcinski. Širom sjeverne Hrvatske, a i izvan nje, bila je poznata paradna konjušnica baruna Janka Vranyczanyja-Dobrinovića.

INFO

**Turistička zajednica
grada Krapine**

Magistatska 11

Tel: 385 (0)49/371 - 330

Fax: 385 (0)49 371 - 330

E-mail: info@tzg-krapina.hr

Web: <http://tzg-krapina.hr>

Dvori Veliki Tabor

Dvor Veliki Tabor, spomenik kulture najviše nulte kategorije, već više od 500 godina dominira zagorskim pejzažom, a svojom autentičnom arhitekturom postao je jedan od najprepoznatljivijih simbola Hrvatskog zagorja.

SAMOBOR

Stari grad Samobor

Samobor se nalazi u sjeverozapadnom dijelu Hrvatske uz granicu sa Slovenijom (5 km) i nedaleko hrvatske metropole – Zagreba (20 km). Malo po strani od glavnih zračnih, cestovnih i željezničkih prometnica. Na pola je sata vožnje od Zračne luke Zagreb, Glavnog željezničkog i Autobusnog kolodvora.

Nalazi se na brdu Tepec u ruševnom stanju. Izgradili su ga pristaše češkog kralja Otokara oko 1270. god. Od tih najstarijih dijelova očuvana je samo još branič-kula. U trećem desetljeću 16. st. grad se počinje pregrađivati. Tijekom 17. i 18. stoljeća grad se dograđuje i pregrađuje, u njegovu gornjem dijelu formira se dvorište čija su pročelja s dvije strane raščlanjena trjemovima s toskanskim stupovima, unutrašnjost se bogato oprema, što sve pridonosi tome da se izgledom i kvalitetom stanovanja približi baroknim dvorcima. Život u njemu traje sve do kraja 18. st. kada ga vlasnici napuštaju. Tijekom stoljeća promijenio je mnoge vlasnike: grofove Celjske, Frankopane, Tržačke, Tahija, Erdödyja, Auersperga, Kulmera, Kiepacha, te Montecuccolija od kojeg je samoborska općina 1902. god. Stari grad otkupila. Unutar zidina su i ruševine gotičke kapele sv. Ane. Sa Starog grada pruža se pregledan pogled na Samobor i okolicu.

Stari grad Okić

Stari grad Okić nalazi se dvadesetak kilometara jugozapadno od Zagreba, na pola puta između Samobora i Jastrebarskog, a smjestio se na vrhu stijene piramidalnog oblika. Rijetko koji plemićki grad ima tako dominantan položaj kojim kontrolira široko područje.

Jedinstven je među srednjovjekovnim plemićkim gradovima kontinentalne Hrvatske ne samo zbog svog položaja i visokog stupnja očuvanosti svih njegovih dijelova, nego i po izuzetnom značaju koji taj grad ima, budući da njegove strukture velikim dijelom pripadaju romaničkom razdoblju (XI. – XII. st.).

Okić se prvi puta spominje 1193. godine u listini biskupa Kalana, a pretpostavlja se da zidine Starog grada sežu još dalje u prošlost, možda u vrijeme kad su Hrvati nastanili ovo područje. Utvrda je, vjerojatno, mnogo starija te je pripadala još ilirskim plemenima, kasnije rimskim legijama kao izvanredna točka za promatranje okolice, ali i za dojavnu službu onog doba, primjerice za davanje svjetlosnih i dimnih signala.

Okić, grad Frankopana i Erdödyja, Turci su tri puta opkoljavali, napadale su ga i druge vojske, ali ga nikada nisu osvojile. Gradom su kroz osam stoljeća njegove povijesti gospodarili Hrvati.

Vrlo važnu ulogu Okić ima u hrvatskom planinarstvu, književnosti, znanosti, novinstvu i glazbi, iako o tome stanovništvo u Hrvatskoj vrlo malo zna. Okić je danas privlačan za svaki oblik planinarenja. Posjećuju ga znatiželjnici, izletnici, lovci i planinari koji su nakon smrti posljednjeg Erdödyja 1922. postali njegovi vlasnici i čuvari.

INFO

Turistička zajednica grada Samobora

Trg kralja Tomislava 5

HR-10430 Samobor

Tel. +385(1)336 00 44

tel./fax. +385(1)336 00 50

E-mail: info@tz-samobor.hr

Web: www.tz-samobor.hr

ZANIMLJIVOSTI

Starim gradom Samoborom su od 1397. godine (prema nekim podacima i 1398. ili čak 1399.) gospodarili grofovi Celjski koji ga s kratkim prekidom (1414. ga zalažu braći Ivanu i Eberhardu Albenu) zadržavaju do 1456. godine, kada ubojstvom Ulrika II. izumire njihov rod. Legenda kaže da je Starim gradom Samoborom u to vrijeme gospodarila i Barbara Celjska, poznatija kao Crna kraljica. Osim kao okrutna vladarica, bila je poznata i po tome da dobije što poželi i kojeg god muškarca poželi. Kažu da je bila pametna, oštromna i dobro politički potkovana, dakle, za ono vrijeme vrlo napredna žena. Prema legendi, u to su se vrijeme na Starom gradu održavale razuzdane zabave, a Crna se kraljica ovdje bavila i alkemijom. Njena alkemijska djelatnost poznata je iz zapisa češkog alkemičara Johanna von Laaza objavljenima u djelu Via universalis, a zabilježeno je i da je prevarila mnoge trgovce dajući im umjesto pravog zlata krivotvoreno.

SISAK

Sisak – povijesni grad smješten na dodiru triju rijeka Odre, Kupe i Save. Sisak spada među najstarija naselja središnje Hrvatske, budući da se tragovi njegove urbane naseljenosti mogu pratiti sve do 4. stoljeća p.n.e. Od niza znamenitih povijesnih osoba vezanih za Grad, glavno mjesto zauzima sisački biskup i mučenik sveti Kvirin koji je zaštitnik Siska (4. lipnja), a mlinski kamen postao je jedan od simbola grada.

Turističko-povijesne manifestacije u gradu: Sajam cvijeća u svibnju, Sisački viteški turnir u lipnju i Kelt-ska noć u rujnu.

Tvrđava Stari grad

Stari grad - tvrđava iz 16. st. pod kojom se odigrala Bitka kod Siska . Nakon brojnih pokušaja prodora, opsjeda i razaranja osmanlijske snage zaustavljene su u Sisku 22. lipnja 1593., čime je onemogućen njihov prodor prema ostalim dijelovima Hrvatske, ali i srednje i zapadne Europe. Time je Sisak postao najvažnija obrambena točka sjeverozapadnog dijela Hrvatske.

Tvrđava Stari grad smještena je na ušću Kupe u Savu, svojim izgledom oduševljava sve posjetitelje. Tvrđava je spomenik nulte kategorije.

INFO

Turistička zajednica grada
Siska

Turistički ured, Rimska bb,

Tel. ++385(0)44 522 655,

tel./fax ++358(0)44 521 615

E-mail: tzg-siska@sk.htnet.hr

Web: www.sisakturist.com

ZANIMLJIVOSTI

Prvi drveni most na rijeci Kupi izgrađen je 1862., spojio je Civilni i Vojni Sisak (lijevu i desnu obalu rijeke Kupe). Godine 1934. izgrađen je zidani most, koji postaje jedan od simbola grada, a Sišćani ga zovu Stari most. Ovaj most izgrađen je od tradicionalnih sisačkih materijala, kamena i opeke.

VARAŽDIN

Ono po čemu se Varaždin razlikuje od drugih gradova, njegova je izuzetna spomenička i umjetnička baština s najočuvanijom i najbogatijom baroknom urbanom cjelinom. Uz kompleks Starog grada na relativno malom prostoru ostale su očuvane palače i vile u stilu baroka, rokokoja, secesije te jedna od najstarijih europskih gradskih vijećnica.

Na raskrižju putova i u dodiru sa svakom od strana svijeta, Varaždin je izgrađen kao most koji su polako gradile nebrojene osobe i njihove sudbine. Plemstvo, obrtnici, trgovci i bogato građanstvo – svaki je od njih svojim kamenom nadogrudio ovaj predivni grad.

Varaždinski Stari grad

Izvana neosvojiva srednjovjekovna utvrda, iznutra renesansna aristokratska palača.

Stari grad neprestano je nadograđivan od XIII. do XIX. stoljeća. U XVI. stoljeću tadašnji vlasnici Ungnadi dovode talijanskog renesansnog graditelja Domenica dell'Allija te pregradnjama pretvaraju Stari grad u „Wasserburg“ – grad na vodi. Grade se bedemi oko čitave utvrde, a u opkope se kanalima dovodi voda iz obližnje rijeke Drave. Tijekom sljedećih nekoliko stoljeća Stari grad postaje neosvojiva utvrda Kraljevine Hrvatske. Štiteći opkopima, topovima, vojnicima i debelim zidovima svoju unutrašnjost, Stari grad omogućio je prosperitet i svojim vlasnicima, ali i gradu Varaždinu.

Kroz stoljeća mijenjali su se brojni vlasnici, a najduže su bili grofovi Erdödy. Budući da su bili nasljedni župani Varaždinske županije njihov obiteljski grb potvrdila je 1763. godine kraljica Marija Terezija kao službeni grb županije te je on i danas u upotrebi. Godine 1923. grad Varaždin kupuje utvrdu i već 1925. godine u nekoliko soba otvoren je stalni muzejski postav.

Danas je u čitavom prostoru Starog grada smješten Gradski muzej u Varaždinu, nezaobilazno mjesto svakog posjetitelja, a srednjovjekovni vojnički bedemi i opkopi ugodna su zelena šetnica Varaždinaca i njihovih gostiju.

ZANIMLJIVOSTI

Replike starih cimera, oznaka pojedinih cehova, mogu se i danas vidjeti na varaždinskim ulicama. Cimer 'Kornjača' u Gundulićevoj ulici oznaka je trgovine mješovitom robom nastala u 19. stoljeću u doba procvata umjetničkog obrta. Cimer 'Železni čovek' na Trgu kralja Tomislava predstavlja trgovine željeznom robom, onaj 'Morske djevice' na istoimenom trgu trgovine kolonijalnom robom. Na kraju, cimer 'Potokova' na trgu Miljenka Stančića bio je oznaka kovačkog ceha.

Dvorac Trakošćan

Uzdižući se ponosno na svom brežuljku, poput fantazije, licem u lice sa svojim odrazom u površini svog privatnog jezera, ovo je doista dvorac koji nas vodi izravno u bajku. Život se ovdje odvijao u kontinuitetu od 1334. godine. Tijekom stoljeća dvorac je prošao kroz mnoge ruke da bi ga naposljetku naslijedio grof Juraj VI. Drašković. On je odlučio da na ostacima stare trakošćanske utvrde sagradi ljetnikovac. Radovi su trajali od 1840. do 1862., a rezultat je čaroban neogotički dvorac iznad posebno stvorenog jezera, okružen parkovnom šumom engleskog tipa.

Danas je to najbolje sačuvan dvorac, što nikako ne bi bio slučaj da nije bilo truda i upornosti gospodina Vilima Leskoškega. Mnogi su ga zvali "dobrim duhom Trakošćana" jer samo je zahvaljujući njegovoj odlučnosti Trakošćan izbjegao sudbinu mnogih dvoraca, palača i kurija Hrvatskog zagorja. Šećući kroz njegove sobe i dvorane opremljene komadima namještaja renesansnog, baroknog, rokoko i neoklasicističkog stila, posjetitelju se pruža mogućnost da se uživi u svijet kojeg više nema.

Slike članova obitelji Drašković, kolekcija portreta koje je naslikao Mihael Stroj, sjajan slikar perioda neoklasicizma, slika grofice Julijane, i mnoga druga umjetnička djela svjedoče o vezama lokalnog plemstva s Bečom i drugim centrima kulture toga vremena.

INFO

Turistička zajednica
grada Varaždina

Ivana Padovca 3,
Varaždin 42 000

Tel:
+385 (0)42 210-987

Fax:
+385 (0)42 210-985

E-mail:
info@tourism-varazdin.hr

VELIKA GORICA

Grad Velika Gorica nalazi se 16 km južno od Zagreba i središte je područja od 552 kvadratna kilometra, smještenog između Save i Kupe te blago uzdignutog Vukomeričkog gorja. Zračna luka hrvatske metropole smjestila se na sjeverozapadni prilaz gradu.

Naselje Velika Gorica prvi se put spominje 1228. godine kao sjedište župe. Riječ gorica označava šumu ili vinograd. Arheološko nalazište Andautonia govori da je na njezinu području bilo života i u pradávnim vremenima.

Velika Gorica najveći je i najznačajniji grad Zagrebačke županije, a njegujući povijesnu tradiciju Turopolja, u organizaciji Plemenite općine Turopoljske, u starom gradu Lukavcu obilježava se Turopoljsko Jurjevo kao narodni blagdan i središnja proljetna svečanost. Uz njegovanje pučke tradicije i obilježja vjerskog karaktera, Jurjevo je značajan turistički, kulturni i zabavni događaj cijelog Turopolja.

ZANIMLJIVOSTI

U nazivu Turopolje i u grbu Grada Velike Gorice nalazi se "tur", ime i lik dugorogoga goveda. Postoji mišljenje da se naziv Turovo polje, odnosno Turopolje izvodi od staroslavenske riječi "tur" koja je označavala dugorogo govedo, a imala je značenje "oploditelja" i "Boga Sunca".

Dan Grada Velike Gorice obilježava se 13. prosinca, na dan sv. Lucije, zaštitnice Turopolja.

Grad Velika Gorica, u konkurenciji 5300 europskih gradova, osvojila je Srebrni cvijet Europe - renomiranu nagradu europske Asocijacije za cvijeće i okoliš Entente Florale koja je dodijeljena 9. rujna 2004. godine u francuskom gradiću Aix-les Bains.

Stari grad Lukavec

Kad uđete preko praga ulaznih vrata na kojima dva lava drže grb Plemenite općine turopoljske, naći ćete se u Starom gradu u kojem se branila i pisala povijest ovoga kraja. Prvi put se spominje 1256. godine kao "caput Lukavez", no točna godina kao ni mjesto izgradnje nisu poznati. Prvobitna građevina bila je od drveta sa svrhom utvrde za obranu od Turaka. Godine 1481. utvrda dolazi u ruke medvedgradskog gospodara Ivana Tusza. Tek 1553. godine Turopoljci su ponovo došli u posjed svog grada koji je tada već bio ruševina. Plemenita općina turopoljska darovala je lukavečku razvalinu Matiji Slatinskom, tadašnjem turopoljskom županu. Nakon njega i sina mu Čore grad Lukavec dolazi u ruke Turopoljaca koji su ga 1612. godine ponovo podigli u drvetu. Na svetu Luciju 13. prosinca 1613. godine tamo je održano prvo turopoljsko spravišće. Zidani grad kakav danas poznajemo podignut je u 18. stoljeću i jedina je zidana utvrda u Turopolju. Stari grad Lukavec sagrađen je u obliku nepravilnog kvadrata s četiri kvadratične kule. Nad ulaznim vratima Grada uklesan je grb Plemenite općine turopoljske s postranim lavovima i natpisom Insignia Universitatis nobilium campi Turopolya 1752. U prizemlju su bile prostorije za zatvorenike, stan gradskog čuvara i staje. Na katu je bila kapelica sv. Lucije, zatim puškarnice i velika dvorana u kojoj su se održavala plemeniška "spravišća" - skupštine. Lukavec pripada tipu ravničarskog kaštela opkoljenog vodom s kulama za bočnu obranu.

INFO

**Turistička zajednica
grada Velike Gorice**

Kurilovečka 2,
10 410 Velika Gorica

Tel: 00385 (0) 1 6221 666

Web: www.tzvg.hr

E-mail: tzvg@tzvg.hr

facebook.com/tzvelikagorica

ZAGREB

Zagreb, glavni grad Republike Hrvatske, stari je srednjoeuropski grad. Stoljećima se razvijao kao bogato kulturno i znanstveno te snažno trgovačko i gospodarsko središte. Nalazi se na sjecištu važnih prometnica između jadranske obale i srednje Europe.

Kada je 1991. godine hrvatski narod ostvario državnu samostalnost, Zagreb postaje glavnim gradom, političkim i upravnim središtem Republike Hrvatske. Zagreb je i poslovno središte, sveučilišni centar, grad kulture, umjetnosti i zabave. Iz Zagreba potječu i u njemu djeluju mnogi glasoviti znanstvenici, umjetnici i sportaši. Svojim gostima Zagreb nudi barokni ugođaj Gornjega grada, slikovite tržnice na otvorenom, raznovrsne trgovine i bogat izbor obrtničkih proizvoda, ukusnu domaću kuhinju. Zagreb je grad zelenih parkova i šetališta, s brojnim izletištim a u prekrasnoj okolini.

INFO

Turistička zajednica grada Zagreba

Kaptol 5

Tel: +385 1 48-98-555

Fax: +385 1 48-14-340

www.zagreb-touristinfo.hr

info@zagreb-touristinfo.hr

Medvedgrad

Medvedgrad je stari grad (gradina, utvrđenje) sagrađen u 13. stoljeću nakon provale Tatara na brdu Mali Plazur, jugozapadnom obronku Medvednice na visini od 593 m. Bio je jedan od najvećih burgova u Hrvatskoj. Na Medvedgradu se nalazi ranogotička kapelica Sv. Filipa i Jakova i Oltar domovine, spomenik palim hrvatskim vojnicima u Domovinskom ratu. S Medvedgrada se pruža prekrasan pogled na Zagreb koji je posebno lijep noću. Najveći lik ugarskog humanizma, pjesnik i slavonski ban Janus Pannonius (Ivan Česmički) umro je na Medvedgradu 27. ožujka 1472. godine.

Utvrdu Medvedgrad dao je sagraditi 1250. zagrebački biskup Filip na padinama Medvednice. Svrha joj je bila obrana Kaptola i biskupskih posjeda. Oko 1260. kralj Bela IV. povjerio je utvrdi knezu Stjepku Šubiću, a potom je davana na upravu hrvatskim banovima.

Utvrda je često mijenjala gospodare (Babonići, Celjski, Ivan Karlović, Zrinski, Gregorijanci, Erdödy). Medvedgradska je tvrđava teško oštećena u potresu 1590. godine pa su je 1602. napustili njeni posljednji stanovnici. Nakon sloma zrinsko-frankopanske urote 1671. godine, Medvedgrad je preuzela kraljevska komora, ali tada je već ruševina. Posljednji gospodari grada bili su baruni Kulmer koji su ga posjedovali do 1945. godine.

ZANIMLJIVOSTI

Kamenita vrata koja povezuju Gornji grad i Donji grad jedina su sačuvana od negdašnjih četiriju gradskih vrata.

Iako se spominju još u srednjem vijeku, današnji su izgled dobila 1760. godine kada su posljednji put obnovljena. Prema legendi, veliki je požar 1731. godine uništio drvene dijelove vrata, a u pepelu je neoštećena ostala jedino slika Bogorodice s Isusom. Ta je slika i danas cilj mnogih hodočasnika koji zahvaljuju Majci Božjoj od Kamenitih vrata što im je podarila milost i pomogla u nevolji. Zlatna kruna s draguljima slici je dodana 1931. godine, a rešetka ispred kapelice potječe iz 1758. godine. Prema legendi, buzdovan iznad Kamenitih vrata, postavljen u XVII. stoljeću, štiti od vještica. Lanci u toj ulici, prema legendi, potječu s broda Victory legendarnog engleskog admirala Nelsona iz pomorske bitke kod Trafalgara, a na sadašnje su mjesto postavljeni 1878. godine.

Gradec i Kaptol

Gradec ili Grič je naziv za stari dio grada Zagreba na obronku Medvednice iz kojeg je zajedno s Kaptolom nastao današnji Zagreb.

Godine 1242. Bela IV. izdao je Zlatnu bulu kojom grad proglašava "slobodnim i kraljevskim gradom na brdu Gradecu zagrebačkom". Od 1242. do 1266. je grad utvrđen bedemima i kulama i njegov oblik se do danas vrlo malo izmijenio.

Grad je imao četvora vrata: Mesnička (na zapadu), Nova (kasnije Opatička, na sjeveru), Dverce (na jugu), Kamena (na istoku)

Središte Gradeca je Markov trg, na kojem se nalazi Crkva sv. Marka, te sjedište Vlade Republike Hrvatske i Hrvatskog sabora.

Gradec je spojen s Kaptolom 7. rujna 1850., čime započinje suvremeno doba uprave u Zagrebu.

Ustrojem gradske uprave nakon 1999. Gradec pripada u gradsku četvrt Gornji grad – Medveščak.

CROATIA

